

Programmabegroting 2024

In paragraaf 2 lichten we de opbouw toe vanaf de Kadernota 2024-2027 tot aan het voorliggende begrotingssaldo. In paragraaf 3 gaan we in op de financiële positie aan de hand van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen. Tenslotte kijken we in paragraaf 4 naar de woonlasten.

2. Financieel beeld Programmabegroting 2024-2027

Kadernota 2024 als vertrekpunt

De Kadernota 2024 is het vertrekpunt voor het opstellen van de Programmabegroting 2024-2027. Aangezien het jaar 2027 niet goed was verwerkt in de kadernota, is deze hierop geactualiseerd.

De jaren 2024 en 2025 laten een overschot zien, maar voor 2026 is sprake van een tekort van € 2,4 en vanaf 2027 is het tekort € 3,5 miljoen.

Tabel 1 - Vertrekpunt	2024	2025	2026	2027
Kadernota 2024	175	828	-2.444	-3.686
Actualisatie beginstand kadernota	5	6	6	162
Vertrekpunt financieel beeld Programmabegroting 2024	180	834	-2.438	-3.524

Actualisatie vertrekpunt

Na de vaststelling van de Kadernota 2024 zijn er verschillende mutaties geweest die zorgen voor een gewijzigd financieel beeld. Dit betreft de meicirculaire 2023, de inkomensafhankelijke bijdrage, areaaluitbreiding, tussentijds en lopende raadsbesluiten, indexatie en financieel technische mutaties. In tabel 2 zijn deze mutaties opgenomen.

Tabel 2 - Actualisatie vertrekpunt	2024	2025	2026	2027
Vertrekpunt financieel beeld Programmabegroting 2024	180	834	-2.438	-3.524
Meicirculaire	3.708	3.819	2.766	4.022
Reeds verwerkt in Kadernota 2024				-1.327
Inkomensafhankelijke bijdrage				
- Terugdraaien eigen bijdrage huishoudelijke hulp Wmo aan de inkomstenkant		-95	-95	-95
- Invoeren eigen bijdrage aan de inkomstenkant van Wmo			225	218
Areaaluitbreiding	-56	-56	-56	-56
Tussentijds genomen raadsbesluiten	-775	-73	-48	-81
Lopende raadsbesluiten (2e Turap 2023)	-890	-1.012	-910	-1.179
Indexatie	-2.700	-2.700	-2.700	-2.700
Financieel technische mutaties				
- Actualisering kapitaallasten	-1	113	-79	-236
- Actualisering rente	193	-64	-449	-680
- Effect omslagrente op gesloten huishoudingen	157	166	167	169
Actueel vertrekpunt Programmabegroting 2024	-184	932	-3.617	-5.469

Meicirculaire

Het gemeentefonds is veruit de belangrijkste inkomstenbron voor gemeenten. Jaarlijks wordt het gemeentefonds bijgesteld middels de mei-, september- en decembercirculaire. De belangrijkste mutaties als gevolg van de meicirculaire 2023 worden veroorzaakt door:

- Accresontwikkeling (loon- en prijscompensatie)
- Financieringssystematiek

- Jeugdzorg
- WOZ

Accresontwikkeling (loon- en prijscompensatie)

De toename van het gemeentefonds wordt voor de jaren 2024 en verder voor circa 75% veroorzaakt door loon- en prijsontwikkelingen (inflatie). Hierbij is de structurele indexering gecorrigeerd om een constante prijs als indexering te kunnen hanteren. Dit is (net als bij driekwart van de gemeenten) conform onze systematiek van afgelopen jaren en gedaan om zo de onzekerheid van de meerjarige indexering te ondervangen.

Financieringsystematiek

De stijging van het gemeentefonds is sinds de meicirculaire 2022 gesplitst in een volume- en nominaal deel. Het nominale deel omvat de bijstelling voor inflatie (loon- en prijsontwikkeling en moet gemeenten in staat stellen om, als gevolg van inflatie, haar reguliere taken uit te blijven voeren. Het volume deel is bedoeld om stijgingen in verdeelmaatstaven (bijvoorbeeld inwonersaantallen) op te vangen, maar ook om vanuit de normeringssystematiek (trap-op trap-af) gemeenten mee te laten groeien of dalen met de Rijksuitgaven.

Om gemeenten meer financiële stabiliteit te geven was het volumedeel tot en met 2025 al eerder vastgezet. In het coalitieakkoord is ook besloten om het volume-accres vanaf 2026 niet langer te koppelen aan de ontwikkeling van de rijksuitgaven (trap-op trap-af). In de septembercirculaire 2022 is er in eerste instantie voor 2026 eenmalig een vaste compensatie geweest voor het laten vervallen van deze normeringssystematiek. In deze meicirculaire wordt vanaf 2027 structureel € 1 miljard als compensatie voor het volumedeel toegevoegd. Vandaar het fors hogere bedrag in 2027 ten opzichte van 2026. Het gaat voor Uithoorn om een bedrag van € 1,327 miljoen.

Aangezien dit voordeel reeds was meegenomen in de Kadernota 2024, dient de uitkering hierop gecorrigeerd te worden.

Jeugdzorg

Het Rijk en de VNG hebben 18 april dit jaar een financieel principeakkoord bereikt voor de Hervormingsagenda Jeugd. In deze circulaire worden voor jeugdzorg, onder voorbehoud van omzetting naar een definitief akkoord op de Hervormingsagenda, voor 2024 en voor 2025 extra middelen aan de algemene uitkering toegevoegd. Voor de jaren 2026 en verder blijven de middelen gereserveerd en zal toevoeging aan de algemene uitkering plaatsvinden na het advies van de deskundigencommissie en besluitvorming daarover.

In de Programmabegroting 2023 waren reeds stelposten Jeugdzorg opgenomen. Met de extra middelen voor 2024 en 2025 komen deze stelposten te vervallen. Per saldo is het effect hiervan vrijwel neutraal.

WOZ

Gemeenten worden op de algemene uitkering gekort voor maatstaf WOZ waarden. Deze korting wordt berekend op basis van een gemiddeld rekentarief (voor alle gemeenten gelijk) vermenigvuldigd met de totale WOZ waarde van de gemeente. Door waardestijging en uitbreiding door woningbouw is sprake van een hogere aftrek.

Inkomensafhankelijke bijdrage

Het abonnementstarief binnen de Wmo 2015 wordt afgeschaft. Hiervoor in de plaats komt een inkomensafhankelijke eigen bijdrage. Anders dan in het coalitieakkoord was voorzien,

wordt de inkomensafhankelijke bijdrage niet alleen ingevoerd voor Huishoudelijke hulp, maar voor alle Wmo voorzieningen waar nu het abonnementstarief van toepassing is. Om deze reden wordt de eerdere korting op het gemeentefonds teruggedraaid (meicirculaire 2022) en komt daar een nieuwe (hogere) korting voor in de plaats. Uitgangspunt van het Rijk is dat gemeenten hier binnen de budgetten van Wmo een inkomsten post voor de eigen bijdrage als tegenhanger opnemen, waarmee dit een budgettair neutraal effect geeft.

In de Programmabegroting 2023 was de eerdere korting op het gemeentefonds (vanaf 2025) middels een stelpost al opgenomen voor een bedrag van € 95.000. Voorgesteld wordt om dit terug te draaien en hiervoor in de plaats een stelpost op te nemen voor de nieuwe korting (€ 225.000 in 2026 en € 218.000 vanaf 2027).

Areaaluitbreiding

In de Kadernota 2024 is voorgesteld om voortaan beter om te gaan met areaaluitbreiding. Door de bouw van woningen is sprake van meer inwoners, groen, wegen, etc. en daarmee ook van extra inkomsten via het gemeentefonds. Door het instellen van een stelpost areaaluitbreiding kunnen extra uitgaven vanwege uitbreidingen worden opgevangen en worden we minder 'verrast'.

Bij de berekening van de meicirculaire 2023 is rekening gehouden met groei van het aantal woningen in 2024. In het raadsbericht meicirculaire 2023 werd aangegeven hiervoor een stelpost van € 120.000 in de Programmabegroting 2024 op te nemen. In de Kadernota 2024 is echter al een bedrag verwerkt voor areaaluitbreiding van de openbare ruimte. Dit betekent dat de stelpost al deels is ingezet en daarom wordt voorgesteld een stelpost van € 56.000 in de begroting op te nemen, in plaats van een stelpost van € 120.000.

Tussentijds genomen raadsbesluiten

Na het opstellen van de Kadernota 2024 zijn de volgende besluiten door de raad vastgesteld:

- Actualisering grondexploitaties (1-6-2023),
- Grondexploitatie nieuwe politiebureau (1-6-2023),
- Schansgebied (1-6-2023),
- Omgevingsdienst (29-6-2023),
- Dorpshuis De Kwakel (29-6-2023)
- Geluidmeetpunten Schiphol (29-6-2023).

Lopende raadsbesluiten

Tijdens het opstellen van de Programmabegroting 2024 is de Tweede Tussentijdse rapportage (2^e Turap) 2023 in voorbereiding om aan de raad voor te leggen. De structurele financiële gevolgen van de 2^e Turap 2023 zijn in het financieel beeld verwerkt.

Indexatie

Jaarlijks wordt de begroting geïndexeerd vanwege loon- en prijsstijgingen. Voor 2024 baseren we ons, net als andere jaren, op het Centraal Economisch Plan (CEP) 2023 van het Centraal Planbureau (CPB) dat 9 maart 2023 is gepubliceerd. De in het CEP verwachte indexaties zijn ook gebruikt in de meicirculaire 2023. Er wordt uitgegaan van de volgende verwachte indexaties:

- Voor goederen en diensten een inflatie van 3,9% (prijs materiële overheidsconsumptie (imoc)).
- Een loonstijging van 5,2% (loonvoet sector overheid).

- Inflatie van de tarieven en belastingen van 3,9%.
- Voor de jaren na 2024 zijn alle baten en lasten (inclusief loon en prijzen) gebaseerd op het basisjaar 2024 en is geen meerjarige indexatie verwerkt (constante prijzen).
- Er is gerekend met een interne rekenrente van 3%.

Financieel technische mutaties

Net als andere jaren zijn de kapitaallasten en rente geactualiseerd op basis van de verwachte investeringsuitgaven voor de komende jaren. Dit leidt tot mee- en tegenvallers. Daarnaast is door de verhoging van het percentage omslagrente van 2,5 naar 3% sprake van hogere toerekening aan de gesloten huishoudingen (riool- en afvalstoffenheffing). Dit leidt tot een voordeel vanaf 2024.

Ontwikkelingen Kadernota 2024

In de Kadernota 2024 zijn voorstellen opgenomen die als onvermijdelijk en beleidskeuze zijn benoemd en waar op dat moment de uitgaven bekend van waren. Deze voorstellen zijn in deze Programmabegroting opgenomen (zie bijlage 6.5 voor een overzicht daarvan). Daarnaast zijn in de Kadernota 2024 ook ontwikkelingen genoemd. Dit zijn onderwerpen waarvan op dat moment nog niet bekend was wat ze zouden kosten. Inmiddels is dat van de meeste ontwikkelingen wel bekend. In tabel 3 zijn alle ontwikkelingen uit de kadernota opgenomen.

Tabel 3 - Ontwikkelingen uit Kadernota	2024	2025	2026	2027
Actueel vertrekpunt programmabegroting 2024	-184	932	-3.617	-5.469
Samenleving				
Aanpak bevorderen mentale gezondheid jeugd en tekorten jeugdhulp (5.1.1.1 kadernota)	-400	-400	-400	-400
Opvang ontheemden Oekraïne	-	-	-	-
Asiel- en migratieketen	-75	-75	-75	-75
Dekking Asiel- en migratie keten uit overschot Oekraïne gelden 2023	75	75		
Uitvoeringskosten wet inburgering	pm	pm	pm	pm
Wonen en werken				
Realisatie projecten Groene Recreatieve Zone en Westeinderscheg	-	pm	pm	pm
Uitvoering duurzaamheid		inzet reserve duurzaamheid		
Water- en rioleringsprogramma i.p.v. Gemeentelijk Rioleringsprogramma		wordt bekostigd door rioolheffing		
Fase 2 grondstoffenbeleid 2020-2025		wordt bekostigd door afvalstoffenheffing		
Realisatie fysieke maatregelen Uitvoeringsprogramma mobiliteit	-	pm	pm	pm
Uitvoering woonvisie	-100	-100	-100	pm
Vorbereidingskosten herontwikkeling Thamerdal	-200			
Vorbereidingskosten transformatie Amstelzone	-250	-150		
Implementeren beleidscyclus Omgevingswet	-150	-150	-150	
Dekking uit inkomsten rijk voor Omgevingswet (decembercirculaire)	150	150		
Realisatie herinrichting openbare ruimte Wilhelminakade - Thamerkerk	-	-20	-20	-20
Project Handhaving Buitengebied	-	pm	pm	pm
Organiseren				
Huisvesting	-	pm	pm	pm
Ontwikkeling burgerzaken	-	-	-35	pm
Online communicatie	-	-25	-25	pm
Saldo na ontwikkelingen uit Kadernota	-1.134	237	-4.422	-5.964

Beleidskeuzes na Kadernota

Na het opstellen van de Kadernota 2024 zijn er een aantal zaken naar voren gekomen, die als beleidskeuze aan u worden voorgelegd.

Tabel 4 - Beleidskeuzes na Kadernota	2024	2025	2026	2027
Saldo na ontwikkelingen uit Kadernota	-1.134	237	-4.422	-5.964
Samenleving				
Nota bestaanszekerheid	-65	-65	-65	-65
Beleidskeuze VrAA uit Kadernota wordt nog niet gerealiseerd in 2024	34			
Dekking Uit SPUK GALA middelen				
Sociale programmering buurtkamer De Kuyper	30	30	30	
Versterking rechtsbescherming kwetsbare inwoners	40	40	40	
Organiseren				
Sparen vooraf		-300		
750 jaar Amsterdam		-25		
Saldo na beleidskeuzes na Kadernota	-1.095	-83	-4.417	-6.029

Samenleving

In de kadernota is aangekondigd dat in het najaar van 2023 de nieuwe nota Bestaanszekerheid ter vaststelling wordt voorgelegd aan de gemeenteraad en dat de financiële effecten van die nieuwe nota worden verwerkt in de Programmabegroting 2024. Deze financiële effecten bedragen € 65.000 op jaarbasis.

Inmiddels is bekend dat de beleidskeuze VrAA uit de Kadernota in 2024 nog niet zal worden gerealiseerd. De verwachting is dat deze pas vanaf 2025 zullen worden uitgevoerd. Dit leidt tot een voordeel van € 34.000 in 2024.

Twee beleidskeuzes uit de Kadernota 2024, Sociale programmering buurtkamer De Kuyper en Versterking rechtsbescherming kwetsbare inwoners, kunnen uit de SPUK GALA (specifieke uitkering Gezond en Actief Leven Akkoord) middelen worden gedekt.

Organiseren

In de Kadernota 2024 hebben wij voorgesteld om, met het oog op grote uitgaven, zoveel mogelijk vooraf te sparen. Gezien de ruimte die er is in 2025 wordt voorgesteld in dat jaar € 300.000 op te nemen in een nieuw te vormen algemene reserve 'sparen vooraf'.

In 2025 bestaat de gemeente Amsterdam 750 jaar. De gemeente Amsterdam wil dit graag samen met de regio vieren. Hiervoor wil de gemeente Uithoorn alvast geld opnemen in de begroting.

Structureel en reëel evenwicht van de meerjarenbegroting

In het gepresenteerde financieel beeld in de tabellen 1 tot en met 4 is sprake van incidentele effecten. De provincie, als toezichthouder, heeft kaders opgesteld voor de beoordeling van de begroting. Er wordt onder andere getoetst op structureel en reëel begrotingsevenwicht. Met reëel wordt bedoeld dat er niet allerlei taakstellingen in de begroting zijn opgenomen om tot een sluitende begroting te komen.

In tabel 5 is het begrotingssaldo ontstaan van alle incidentele effecten (zie voor details het overzicht van incidentele baten en lasten in de financiële begroting). Er is sprake van een structureel en reëel evenwicht voor de jaren 2024 tot en met 2027.

De tabel laat een structureel sluitende begroting zien voor de jaren 2024 en 2025.

Tabel 5 - Structureel begrotingssaldo	2024	2025	2026	2027
Programmabegroting 2024	-1.095	-83	-4.417	-6.029
Waarvan: incidentele baten en lasten	1.096	502	-86	319
Saldo na financiële maatregelen	1	419	-4.503	-5.710
Septembercirculaire 2023	627	540	398	1.643
Begrotingssaldo	628	959	-4.105	-4.067

Het saldo van incidentele baten en lasten wordt gedekt uit de budgetegalisatiereserve.

3. Financiële positie

Om te kunnen spreken van financieel gezond is het van belang om, naast het realiseren van een begroting die structureel en reëel sluitend is, ook te kijken naar ons weerstandsvermogen en financiële indicatoren.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bepaalt of we als gemeente in staat zijn om incidentele dan wel structurele risico's binnen onze begroting op te vangen. Op basis van de geïnventariseerde risico's en de beschikbare weerstandscapaciteit kunnen we concluderen dat ons weerstandsvermogen ruim voldoende is.

Financiële indicatoren

Indicatoren worden gebruikt om te kunnen sturen op de financiële positie. De programmabegroting bevat een aantal verplichte indicatoren. Voor Uithoorn zijn de schuldquote en de solvabiliteitsratio hiervan de meest relevante. In de nota Financieel gezond zijn voor beide indicatoren normen vastgelegd. Met een schuldquote van 59% in 2024 blijft deze ruim onder de norm van 110%. Ook de solvabiliteitsratio voldoet in 2024 aan de norm van > 35%. In 2024 is sprake van een solvabiliteitsratio van 46%.

In de paragraaf Weerstandsvermogen wordt verder ingegaan op de financiële positie van de gemeente Uithoorn.

4. Woonlasten

In voorliggende begroting stijgen de woonlasten voor een gemiddelde woning in de gemeente Uithoorn met een WOZ-waarde van € 427.000 in 2024 met 6,6%. De OZB wordt geïndexeerd met 3,9%, gebaseerd op de CPB-ramingen van maart 2023. Het gaat om € 14 voor een gemiddelde woning. Voor de jaren 2024 en verder is er geen aanpassing van het OZB-tarief meegenomen in de begroting.

Voor de afvalstoffenheffing en rioolheffing geldt het uitgangspunt van 100% kostendekkendheid en zijn de tarieven gebaseerd op respectievelijk het grondstoffenbeleid 2020-2025 en het gemeentelijke rioleringsplan (GRP-6). Vanwege de eerdergenoemde indexatie en het vastgestelde grondstoffenbeleid stijgt het tarief van de afvalstoffenheffing met € 31 voor een gemiddelde woning naar € 368. Het tarief van de rioolheffing 2024 stijgt op basis van het GRP-6 naar € 251. Op dit moment wordt het Water- en rioleringsplan (WRP) opgesteld, dat in november ter besluitvorming aan de raad wordt voorgelegd. Bij goedkeuring door de raad wordt de voorgestelde wijziging van het tarief opgenomen in de belastingverordeningen, die in december ter besluitvorming aan de raad worden voorgelegd.